

การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี
ของกรมประชาสงเคราะห์

โดย

นายวัลลภ พลอยทับทิม

ผู้ขอประเมินตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.
ด้านนโยบายและแผน (แรงงานและสวัสดิการสังคม)

312.05.6
34470
2541
ธ.2

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

05782

การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วน

๗๕

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรีของ
กรมประชาสงเคราะห์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์
ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาการดำเนินงานฝึกอาชีพของกองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ กรม
ประชาสงเคราะห์ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพ
สตรี ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการมี
ส่วนร่วม (People Participation) นโยบายของรัฐเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ แนวคิดและรูปแบบ
การฝึกอาชีพ ตลอดจนรูปแบบการฝึกอาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ มาใช้เป็น
กรอบแนวคิดในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า

การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพสตรี ของกรมประชา
สงเคราะห์ เป็นการให้ความสำคัญกับการสนับสนุนภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุก
ขั้นตอนของกระบวนการบริหารงาน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การ
มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค และ
การมีส่วนร่วมในการทดสอบและติดตามประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งได้รับความร่วม
มือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเป็นอย่างดีและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการฝึก
อาชีพของกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมส่วน
ใหญ่มีความเห็นว่า การที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเป็นผลดี
สามารถประหยัดงบประมาณทั้งภาครัฐและภาคเอกชน การที่ผู้ฝึกอบรมได้ฝึกภาค
ปฏิบัติในสถานประกอบการก่อนทำงานจริงทำให้มีความคุ้นเคยกับอุปกรณ์ เครื่องมือ
เครื่องใช้ ตลอดจนปรับตัวในการทำงานได้ง่ายขึ้น และการประสานความร่วมมือกับ
ภาคเอกชนทำให้ได้รับทราบข้อมูลตลาดแรงงาน การฝึกอาชีพที่ทันสมัย ทันต่อสถาน
การณ์การเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้สำเร็จการฝึกอบรมได้ให้ความเห็นในเรื่องหลัก
สูตรการฝึกอบรมบางวิชาที่ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับการทำงาน และรู้สึกมีความพึง

12.05.6

เลขเรียกหนังสือ.....	๑ ๕๕๓ ก
เลขทะเบียน.....	๒๕๔๑ ๑.๒
วันที่.....	๕๗๘๒
	๒๕ เม.ย. ๒๕๔๕

พอใจต่อการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ และการที่สถานประกอบการที่ฝึกอบรมภาคปฏิบัติรับผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าทำงานเป็นพนักงาน ทำให้สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานได้เร็ว

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1. ควรจัดให้มีการประชุม ร่วมกับภาคเอกชนพิจารณา ทบทวนหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก หลักสูตรการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมสิ่งทอ หลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม หลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน และหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม ภายหลังจากที่จัดฝึกอบรมไปแล้วระยะหนึ่งเพื่อประเมินดูว่า

1.1 โครงสร้างของหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร ยังคงสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่ ภายใต้อุปกรณ์และเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น เนื้อหาของหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีเนื้อหาวิชา การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรสาร เพิ่มขึ้น

1.2 เนื้อหาของหลักสูตร ควรมีการทบทวนและพิจารณาปรับปรุงให้สอดคล้องกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน ที่บางวิชาากเกินไป เช่น วิชากายวิภาคศาสตร์และสรีระวิทยา ในหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความคิดเห็นว่าเนื้อหายาก หากจำเป็นต้องบรรจุในหลักสูตรต่อไป ก็ควรจะเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม หรือปรับปรุงเทคนิควิธีการสอนให้ง่ายขึ้น

2. จากการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และการทำงานหลังสำเร็จการฝึกอบรมพบว่า สตรีผู้สำเร็จการฝึกอบรมจำนวนหนึ่ง ประสบปัญหาในการปรับตัว ไม่มี ความอดทน ไม่มีความขยัน ไม่มีความตั้งใจจริงในการทำงาน และละทิ้งหน้าที่ ลาออกจากงานโดยไม่แจ้งให้นายจ้างทราบ นอกจากนี้ การที่หน่วยฝึกให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่มีการฝึกให้ผู้อบรมมีความเข้มแข็งทำให้ผู้รับการอบรมไม่อดทนต่อความยากลำบาก และไม่รู้จักแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ดังนั้นการจัดฝึกอบรมอาชีพทุกหลักสูตรควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่ดี เกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความขยัน ความอดทน และการรู้จักปรับตัวในการทำงาน

3. ครูผู้สอนในแต่ละวิชา ซึ่งเป็นวิทยากรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ควรเป็นผู้ที่มีความตั้งใจและรับผิดชอบในการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรม

4. ควรให้ความสำคัญกับวัสดุอุปกรณ์ในการฝึกภาคทฤษฎี ที่เป็นสื่อการเรียนการสอน จะช่วยให้สตรีผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพที่อบรมมากขึ้น วัสดุอุปกรณ์ในการฝึกอบรมอาจได้มาจากการจัดซื้อ โดยใช้เงินงบประมาณของภาครัฐบาล หรือขอความร่วมมือจากภาคเอกชน

5. ภาคเอกชนซึ่งได้ร่วมกับกรมประชาสงเคราะห์ในการจัดฝึกอบรมและรับสตรีผู้สำเร็จการฝึกอบรมเข้าทำงาน ควรให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของสตรีที่ได้รับเข้าทำงาน รวมทั้งการจ่ายค่าจ้างที่เหมาะสมถูกต้อง และเป็นธรรม ไม่มุ่งหวังผลกำไรทางธุรกิจมากเกินไป

6. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมอาชีพหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการฝึกทักษะวิชาชีพแก่สตรีกลุ่มเป้าหมาย

คำนำ

นโยบายการนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์ เป็นนโยบายเชิงรุกด้านการฝึกอบรมซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ในการวางพื้นฐานของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมให้เป็นกระทรวงของประชาชน และเพื่อประชาชน ด้วยการปรับปรุงโครงสร้าง กำหนดบทบาทภารกิจ ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรให้มีทัศนคติในการรับใช้ประชาชนและสร้างการมีส่วนร่วมขององค์กรเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมุ่งพัฒนาฝีมือแรงงาน ส่งเสริมการมีงานทำ เพิ่มพูนรายได้ สร้างฐานสวัสดิการสังคมและความมั่นคงทางสังคมให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีผู้ด้อยโอกาส

การนำภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการ ของสถานประกอบการและตลาดแรงงานในสาขาวิชาชีพที่จัดฝึกอบรม ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมาจะประสบผลสำเร็จ หรือมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดบ้างจึงเป็นประเด็นที่ทำให้สนใจศึกษาในเรื่องนี้

การศึกษาครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี จากภาคเอกชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมวิชาชีพ เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมที่เกี่ยวเนื่องกับการฝึกอบรม ผู้สำเร็จการฝึกอบรมจากศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรม ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ และยังได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของกองสัมมาอาชีพสงเคราะห์ ที่จัดหาและให้ข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวเนื่องกับการฝึกอบรมวิชาชีพ

ผลการศึกษาครั้งนี้ คาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับปรุงการดำเนินงานฝึกอบรมวิชาชีพ ในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมของกรมประชาสงเคราะห์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น.

วัลลภ พลอยทับทิม

สิงหาคม 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
คำนำ	(4)
สารบัญ	(5)
สารบัญตาราง	(7)
สารบัญแผนภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3. ขอบเขตในการศึกษา	6
1.4. คำจำกัดความในการศึกษา	6
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน	8
2.2. แนวคิดของการฝึกอบรม	15
2.3. การฝึกอบรมสตรีของกรมประชาสงเคราะห์	20
2.4. ภาคเอกชนกับการฝึกอบรมสตรีของกรมประชาสงเคราะห์	22
บทที่ 3. วิธีการศึกษาและการรวบรวมข้อมูล	
3.1. วิธีการศึกษา	34
3.2. แนวทางการสนทนาหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	34
3.3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	37

	หน้า
3.4. การวิเคราะห์ข้อมูล	37
3.5. รายงานผลการศึกษา	37
บทที่ 4. ผลการศึกษา	
4.1. ลักษณะทั่วไปของกรณีศึกษา	38
4.2. ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน	42
4.3. ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์ และฝึ กอาชีพสตรีฯ	49
4.4. ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้ผ่านการฝึ กอบรมจาก ศูนย์สงเคราะห์และฝึ กอาชีพสตรี	51
บทที่ 5. สรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1. สรุปผลการศึกษา	54
5.3. ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	
-แนวทางสนทนาหรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	65

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1. จำนวนสตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมวิชาชีพในหน่วยงานของกอง สันมาอาชีวสงเคราะห์ ในปี พ.ศ. 2522 - 2540	3
2.1. โครงสร้างของหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก	23
2.2. จำนวนเยาวชนสตรีที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลผู้สูงอายุและเด็ก ในปี พ.ศ. 2540	25
2.3. โครงสร้างของหลักสูตรการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ	27
2.4. โครงสร้างของหลักสูตรพนักงานบริการโรงแรม	28
2.5. โครงสร้างของหลักสูตรพนักงานช่วยงานสำนักงาน	29
2.6. โครงสร้างของหลักสูตรตัดเย็บเสื้อผ้าจักรอุตสาหกรรม	32
4.1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรภาคเอกชน)	38
4.2. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 (เจ้าหน้าที่ในศูนย์สงเคราะห์ และฝึกอบรมสตรี)	40
4.3. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 3 (ผู้สำเร็จการฝึกอบรมจาก ศูนย์สงเคราะห์และฝึกอบรมสตรี)	41
4.4. การมีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน 5 ราย)	44
4.5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน 5 ราย)	46
4.6. การประเมินผลการฝึกอบรมของกลุ่มกรณีศึกษากลุ่มที่ 1 (เจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน 5 ราย)	48
4.7. ความคิดเห็นต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่ม กรณีศึกษากลุ่มที่ 2 (เจ้าหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ 5 ราย)	50
4.8. ความคิดเห็นต่อการที่ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่ม กรณีศึกษากลุ่มที่ 3 (ผู้สำเร็จการฝึกอบรม 5 ราย)	52